

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

NECȘULESCU ION
expert calitate educație juridică

Asociația
“Societatea Națională Spiru Haret
pentru Educație, Știință și Cultură”

POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

LIBERTATEA DE EXPRIMARE – art. 30 din Constituție

i N F O L e x

POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Libertatea de exprimare este un drept constituțional fundamental ce face parte din categoria drepturilor și libertăților fundamentale fiind reglementat atât în Declarația universală a drepturilor omului, în Convenția europeană a drepturilor omului precum și la nivelul fiecărui stat democratic.

i N F O L e x

POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Libertatea de exprimare este un drept recunoscut în instrumente juridice internaționale, europene cât și la nivel constituțional, așadar fiecare cetățean trebuie să cunoască faptul că în baza acestui drept fundamental își poate exprima liber ideile, opiniile și credințele indiferent de mijloacele ori procedeele folosite.

i N F O L e x

POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Libertatea de expresie este un drept indispensabil, deoarece exprimarea liberă este esențială pentru a trăi într-o societate democratică, deschisă și corectă.

Libertatea de a căuta, de a primi și împărtăși informații, fără teamă și cenzură este definitorie în educația fiecăruia.

iNFOLEX

POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Libertatea de exprimare face parte dintre drepturile și libertățile fundamentale ale omului, fiind stipulată ca atare în Declarația Universală a Drepturilor Omului, în documente de bază ale dreptului internațional, precum Convenția Europeană a Drepturilor Omului, și în dreptul național al statelor democratice.

statelor democratice”
Drepturilor Omului” și în dreptul național și
internațional, precum Convenția Europeană a

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

În România, libertatea de exprimare este reglementată de Constituție.

Fiecare cetățean trebuie să cunoască faptul că libertatea de exprimare constituie un drept inviolabil al oricărei persoane, garantat de Legea Fundamentală și prevăzut de documentele-cadru internaționale.

În baza acestui drept, fiecare persoană își poate exprima opiniile, ideile și credințele și le poate transmite, prin diverse mijloace, în mediul public ori privat.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

În același timp, este fundamental ca fiecare cetățean să știe că libertatea de exprimare are și limite stabilite prin lege, impuse în scopul de apărare a interesului public și privat.

Prin urmare, libertatea de exprimare comportă și o serie de obligații pe care fiecare cetățean trebuie să le respecte în litera și spiritul legii.

i N F O L e x

POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Declarația Universală a Drepturilor Omului stipulează, în Articolul 19, „Dreptul la libertatea opiniilor și exprimării”:

„Orice om are dreptul la libertatea opiniilor și exprimării;

acest drept include libertatea de a avea opinii fără imixtiune din afară, precum și libertatea de a căuta, de a primi și de a răspândi informații și idei prin orice mijloace și independent de frontierele de stat”.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.rowww.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Ministerul Justiției
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Convenția Europeană a Drepturilor Omului prevede, în Articolul 10,

„Libertatea de exprimare”:

„1. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere.

Prezentul articol nu împiedică statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Convenția Europeană a Drepturilor Omului prevede, în Articolul 10,

„Libertatea de exprimare”:

2. Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești”.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infoplex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Document-cadru la nivel internațional, cu valoare de recomandare, care formulează un „ideal comun spre care trebuie să tindă toate popoarele și toate națiunile”, Declarația Universală a Drepturilor Omului se referă, în Articolul 19, doar la dreptul oricărei persoane la libera exprimare și la libertatea exercitării acestuia, fără a prevedea și limitele dreptului în cauză.

POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

În esență, Articolul 19 privește dreptul persoanei de a avea opinii proprii, fără ca acestea să fie influențate ori condiționate din exterior, și libertatea de a le exprima în conformitate cu propriile convingeri.

De asemenea, are în vedere libertatea accesului la informații și idei și libertatea de exprimare a acestora, fără condiționări legate de mijloacele și de aria politică ori geografică de diseminare a acestora.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infotex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Convenția Europeană a Drepturilor Omului (cu denumirea completă: „Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale”) reia prevederea din Declarație, în Articolul 10, alineatul 1, într-o formă restructurată, care, în „libertatea de exprimare”, include „libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei”.

Exercitarea acestei libertăți se face prin interdicția explicită a oricărei imixțiuni din partea autorităților publice și fără condiționare legată de frontierele naționale.

POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

În plus față de Declarație, Articolul 10 al Convenției abordează libertatea de exprimare într-un cadru mai larg, configurat nu numai de libertatea propriu-zisă, ci și de „îndatoririle și responsabilitățile” pe care le implică, reglementând, astfel, și limitele exercitării libertății de exprimare.

O primă prevedere, tot în alineatul 1, privește dreptul statelor de a impune o procedură de autorizare societăților de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune, adică principalelor mijloace (exceptând presa scrisă) de comunicare în masă.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infoplex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Alineatul al doilea stipulează în mod explicit posibilitatea de impunere a unor limite libertății de exprimare, sub formă de „formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege”.

Aceste limitări ale libertății de exprimare pot fi numai cele impuse de lege, proprii unui sistem democratic și statului de drept, în numele interesului public sau pentru apărarea intereselor persoanei.

Din prima categorie fac parte: securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

În a doua categorie, intră: protecția sănătății, a moralei, a reputației, a drepturilor altora, confidențialitatea informațiilor.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infoplex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Constituția României reglementează, în Articolul 30 din Capitolul II –

„Drepturile și libertățile fundamentale”, Titlul II – „Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale”, „Libertatea de exprimare”:

„(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile.

(2) Cenzura de orice fel este interzisă.

(3) Libertatea presei implică și libertatea de a înființa publicații.

(4) Nicio publicație nu poate fi suprimată.

(5) Legea poate impune mijloacelor de comunicare în masă obligația de a face publică sursa finanțării.

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolox.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Constituția României reglementează, în Articolul 30 din Capitolul II –

„Drepturile și libertățile fundamentale”, Titlul II – „Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale”, „Libertatea de exprimare”:

(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.

**(8) Răspunderea civilă pentru informația sau pentru creația adusă la cunoștință publică revine editorului sau realizatorului, autorului, organizatorului manifestării artistice, proprietarului mijlocului de multiplicare, al postului de radio sau de televiziune, în condițiile legii.
Delictelor de presă se stabilesc prin lege”.**

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infoplex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Reglementarea constituțională a libertății de exprimare are un caracter amplu și comprehensiv, prin faptul că acoperă aspectele fundamentale ale domeniului. Din punct de vedere juridic, ea poate fi structurată în două secțiuni.

i N F O L e x

POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Prima, formată din alineatele (1) – (4), stipulează libertatea de exprimare propriu-zisă, prin afirmarea explicită a acesteia, și libertatea creației, precum și caracterul lor inviolabil.

De remarcat faptul că Legea Fundamentală include în libertatea de exprimare, pe lângă libertatea opiniilor, stipulată și în dreptul internațional de cele două documente mai sus citate, și libertatea gândurilor, a credințelor și libertatea creațiilor, ceea ce reprezintă o explicitare și o dezvoltare a domeniului reglementat.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Tot în prima secțiune, delimitată prin analiza de conținut, nu și din punct de vedere formal, mai sunt prevăzute: interzicerea cenzurii de orice fel, libertatea presei și libertatea înființării de publicații, interzicerea suprimării publicațiilor.

Cea de-a doua secțiune a reglementării constituționale, formată din alineatele (5) – (8), specifică limitele libertății de exprimare în numele interesului public sau particular.

POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infoplex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Limitările constituționale ale libertății de exprimare privesc:

**obligația mijloacelor de comunicare în masă de a preciza în mod public sursa sau sursele finanțării;
apărarea demnității, onoarei, vieții particulare a persoanei și a dreptului acesteia la propria imagine;**

interzicerea defăimării țării și a națiunii, a îndemnului la război, la ură, intoleranță, discriminare, la separatism teritorial, la acte de violență publică și de obscenitate;

răspunderea pentru informația sau creația difuzate în mediul public.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

După cum rezultă din reglementările internaționale și din prevederile constituționale din România, libertatea de exprimare nu are o valoare absolută.

Caracterul ei inviolabil afirmă statutul de drept aprioric, indiscutabil și nenegociabil al persoanei, căruia nimeni și nimic nu trebuie să-i aducă atingere.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infotex.snsh.rowww.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Inviolabilitatea nu exclude, ci chiar le presupune, o serie de „îndatoriri și responsabilități” ale persoanei care își exercită libertatea de exprimare, precum și anumite limite ale exercitării dreptului, în numele interesului public, comun ori particular.

interesului public, comun ori particular
limite ale exercitării dreptului, în numele
libertatea de exprimare, precum și anumite

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

**Exercitarea abuzivă a libertății de exprimare, așa cum prevăd Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Constituția României, poate aduce atingere interesului public – securității naționale, siguranței publice, integrității teritoriale, păcii, conviețuirii pașnice și armoniei sociale, bunelor moravuri etc.
– și interesului personal: drepturilor, reputației, moralei, demnității, onoarei, vieții particulare, imaginii etc. ale altor persoane.**

i N F O L e X

POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

**Fundamentul juridic și etic al limitării libertății de exprimare îl constituie reglementarea Codului Civil care, în Articolul 15 (Capitolul III, „Interpretarea și efectele legii civile”), sancționează „Abuzul de drept”:
„Niciun drept nu poate fi exercitat în scopul de a vătăma sau păgubi pe altul ori într-un mod excesiv și nerezonabil, contrar bunei-credințe”.**

iNFOLex

POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Altfel spus, exercitarea unui drept în numele interesului personal nu justifică încălcarea ori afectarea dreptului altei persoane.

Exercitarea libertății de exprimare, ca și a altor drepturi fundamentale, de altfel, trebuie făcută cu bună-credință și în raport de interesul public și de drepturile celorlalți.

i N F O L e x

POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Ministerul Justiției
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Dreptul la liberă exprimare consacră două aspecte distincte:

1) Libertatea de opinie.

Niciunei persoane nu îi poate fi adusă vreo atingere pentru exprimarea opiniilor sale.

Aceasta este valabilă atât pentru informațiile sau ideile recepționate favorabil sau considerate drept inofensive ori indiferente, cât și pentru acelea care „scandalizează, șochează sau neliniștesc” (*Petrina c. României*, par. 38).

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Singura rezervă o constituie paragraful al doilea al art. 10 al Convenției, care se referă la o serie de „exigențe ale pluralismului, toleranței și spiritului de deschidere într-o societate democratică” (*Handyside c. Marii Britanii*, par. 49).

Este firesc să existe posibilitatea fiecărei persoane de a-și forma și de a-și exprima propriile concepții despre lume, viață, aspecte sociale, politice ori alte domenii de interes pentru fiecare dintre noi.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infoplex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Nimeni nu poate fi sancționat pentru că nu împărtășește o anumită opinie sau pentru că nu dorește să își exprime o anumită opinie, chiar dacă este chestionat asupra unui subiect de interes general.

Mai mult, art. 9 din Convenție reglementează libertatea de gândire, de conștiință și de religie.

Acestea din urmă au însă un anumit specific, fiind subsumate ariei extrem de largi a libertății de exprimare.

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Reprezintă oare o încălcare a libertății de exprimare următoarea situație: un restaurant aflat în centrul unui oraș turistic afișează o plăcuță care permite doar intrarea în local a persoanelor de sex feminin, doar dacă acestea poartă fustă lungă?

Trebuie observat care este motivul care stă la baza acestei limitări.

În ipoteza în care acel restaurant ar fi deținut de pildă, de către o persoană adeptă a religiei islamice, obligarea femeilor să poarte o anumită ținută în interiorul acestuia ar putea să aibă la bază motive religioase.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infoplex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Ministerul Justiției
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Totodată, trebuie să avem în vedere și amplasarea localului, în centrul unui oraș turistic, care va fi populat în mare parte a timpului de oameni extrem de diverși din punct de vedere al naționalității, etniei, religiei și obiceiurilor.

De asemenea, este necesar să facem diferența între un templu, o moschee sau alt loc sacru, pe de o parte, pe care dacă dorim să îl vizităm, ne asumăm faptul că trebuie să respectăm conduita specifică și normele nescrise ale fiecărei religii în parte și un restaurant, pe de altă parte, care este un loc în care se servește mâncare pentru absolut oricine.

Există o interferență cu obligația de a nu discrimina.

iFOLEx
POCA/491/126354
www.infolox.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Să privim în alt mod lucrurile: ar exista vreo formă de discriminare dacă pe plăcuța afișată în afara localului ar scrie „permis accesul doar europenilor și americanilor”?

Cu siguranță da.

La fel se întâmplă și în cazul femeilor care ar putea servi masa acolo doar dacă ar purta fustă lungă.

Această limitare nu are doar un caracter discriminatoriu, ci aduce atingere și libertății de exprimare a persoanelor de gen feminin, care ar putea trece pragul aceluși local doar îmbrăcate în fustă lungă, nu purtând pantaloni ori fustă midi sau mini.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infoplex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Libertatea de opinie nu se rezumă la simpla exprimare a unor păreri, ci cuprinde și libertatea de a alege cum ne comportăm, îmbrăcăm, vorbim etc., cât timp aceste alegeri se situează în limitele moralei și cele ale legii.

i N F O L e x

POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infoplex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

2) Libertatea de informare reprezintă dreptul de a comunica informații fără restricții și totodată dreptul de a primi informații.

Desigur, termenul „informație” nu se referă doar la faptele și știrile brute sau chestiunile de interes general, ci și la informațiile produse în mod deliberat cum sunt programele de radio sau de televiziune, muzica, mesajele publicitare și discursul comercial, operele de artă sau exprimarea poziției într-un proces.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Libertatea de exprimare în oricare dintre formele sale intră în joc din momentul în care informația împrumută un suport destinat să facă publică.

Dreptul de a primi informații este garantat de Convenție doar în măsura în care deținătorul informațiilor dorește comunicarea lor, întrucât prin art. 10 nu se urmărește asigurarea accesului la informații pe care deținătorul nu dorește să le facă publice.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

În același timp, observăm maniera extrem de cuprinzătoare în care legiuitorul constituant a ales să reglementeze dreptul la o exprimare liberă a individului.

Astfel, art. 30 alin. (1) din Constituție face următoarea enumerare: gânduri, opinii sau credințe și libertatea creațiilor de orice fel.

În plus, prin ambele instrumente juridice sunt ocrotite și suporturile prin care se transmite orice tip de informații, fiind deci ocrotită și libera circulație a acestora din urmă.

Prin sintagma „alte mijloace de comunicare în public” se acoperă orice fel de mijloc de transmitere a informației către public, fie el general sau particular.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Desigur, art. 10 nu protejează idei sau opinii contrare valorilor ocrotite de Convenție (*Lehideux și Isorni c. Franței*, par. 53).

Constituția se află în acord cu textul Convenției și în ceea ce privește limitele acestei libertăți, care nu este una absolută.

Astfel, Convenția statuează că libertatea de exprimare nu poate depăși granițele impuse de situații precum prevenirea unor infracțiuni, protejarea securității naționale, protecția sănătății, a moralei sau a drepturilor altora.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

În același timp, legiuitorul român a ales să detalieze un set de valori cărora nu li se poate aduce atingere în detrimentul exprimării libere a unor opinii.

Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Dar oare în nicio situație?

Căruia alineat îi vom da prevalență când există un conflict între par. 1 și 2 ale art. 10 din Convenție?

Se va realiza o contrabalansare a acestora, în special în ipoteza în care interesele concurente aparțin unor persoane fizice, nefiind implicate autorități sau instituții publice, conform dictonului „Libertatea mea se sfârșește acolo unde începe libertatea celuiilalt” (John Stuart Mill).

Pentru a soluționa un astfel de litigiu, trebuie aplicat cu prioritate, standardul CEDO, astfel cum reiese din textul art. 11 și 20 din Constituție.

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Ministerul Justiției
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Astfel, art. 11 din Constituție, intitulat „Dreptul internațional și dreptul intern” prevede:

„(1) Statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte.

(2) Tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern.

(3) În cazul în care un tratat la care România urmează să devină parte cuprinde dispoziții contrare Constituției, ratificarea lui poate avea loc numai după revizuirea Constituției”,

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

în timp ce art. 20 statuează că:

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile”.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Obligațiile statului pentru a conferi legitimitate dreptului la liberă exprimare.

Există o serie de obligații pozitive, dar și negative ale statului.

Pentru a stabili dacă există o obligație pozitivă, trebuie să se țină seama de echilibrul just care trebuie păstrat între interesul general și interesele indivizilor

(*Frăsilă și Ciocîrlan c. României*, par. 55).

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Întinderea acestei obligații variază inevitabil, în funcție de diversitatea situațiilor din fiecare stat și de alegerile care trebuie făcute în privința priorităților pe de o parte, și a resurselor, pe de altă parte.

Această obligație nu trebuie să fie interpretată nici în sensul de a impune autorităților o sarcină excesivă sau disproporționată.

Poate fi vorba despre obligația de a legifera sau despre intervenția în raporturile dintre privați, astfel încât dreptul să fie ocrotit.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infoplex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

În privința obligației negative principale a statului, nu se poate aduce atingere sau limita dreptul la liberă exprimare în așa măsură încât acesta să existe doar la nivel pur teoretic.

Astfel, există situații care se concretizează într-o serie de ingerințe în libertatea de exprimare.

Pentru ca ingerința să rămână în acest stadiu și să nu devină o încălcare, există o serie de pași de urmat.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.rowww.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Astfel, trebuie să verificăm dacă este vorba despre o ingerință, dacă aceasta este prevăzută de lege, dacă urmărește un scop legitim și dacă este necesară într-o societate democratică.

O ingerință în dreptul la liberă exprimare nu contravine Convenției dacă este prevăzută de lege, vizează unul sau mai multe dintre scopurile legitime menționate de par. 2 și dacă este necesară într-o societate democratică pentru atingerea acestor scopuri.

(Axel Springer Ag. c. Germaniei, pct. 76).

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Pot exista ingerințe de natură preventivă, concretizate în acte ale autorităților care nu permit expunerea unor idei și informații, ingerințe de natură punitivă, de pildă sancționarea jurnaliștilor de către instanțele naționale ca urmare a publicării unui articol într-un ziar local prin condamnarea acestora la pedeapsa închisorii și interdicția profesiei de jurnalist (*Cumpănă și Mazăre c. României*, par. 84, respectiv 115 și 118)

i N F O L e x

POCA/491/126354

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

sau sancționarea prin obligarea la plata unor daune-interese și interzicerea publicării unor materiale (de exemplu, *Axel Springer Ag. c. Germaniei*, par. 75) sau ingerințe intervenite în cursul difuzării unor informații, de pildă confiscarea unor cărți aflate deja pe piață, când se urmărește atât pedepsirea pentru punerea în circulație, cât și prevenirea răspândirii materialelor (*Alinak c. Turciei*, par. 24).

i N F O L e x

POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Ingerința trebuie să fie prevăzută de lege, adică să se regăsească într-un text de lege intern.

Poate fi vorba despre o infracțiune, ca aceea de tulburare a liniștii și ordinii publice, reglementată de art. 371 C. pen. ori despre o contravenție, ca aceea prevăzută de Legea nr. 61/1991.

iNFOLex

POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Aspecte importante sunt calitatea legii și, sub aspect material, ca aceasta să fie previzibilă și accesibilă.

Previzibilitatea se referă la formularea textului legal în termeni suficient de clari pentru ca orice persoană să poată anticipa situațiile în care ea se aplică.

Condiția este îndeplinită când justițiabilul poate ști, pornind de la textul legal relevant și, după caz, printr-o operațiune de interpretare a conținutului acestuia de către instanțe, ce acte și omisiuni angajează răspunderea sa penală (*Bucur și Toma c. României*, par. 81).

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolox.snsr.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Legea trebuie să ofere suficiente garanții contra arbitrariului.

Legea accesibilă este aceea al cărui text poate fi cunoscut de orice persoană interesată.

O altă condiție esențială este aceea ca ingerința să fie necesară și proporțională într-o societate democratică.

Necesitatea se referă la corespondența dintre ingerința incriminată și „nevoia socială imperioasă” (*Cumpănă și Mazăre c. României*, par. 88), urmând a se verifica „pertinența și suficiența” argumentelor invocate de autoritățile naționale pentru a justifica ingerința.

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Statele beneficiază de o anumită marjă de apreciere atunci când stabilesc dacă există o astfel de nevoie, dar aceasta este compatibilă cu un control european, în ceea ce privește atât legislația, cât și hotărârile care o aplică, inclusiv cele pronunțate de o instanță independentă.

i N F O L e x

POCA/491/126354

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Ministerul Justiției
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Trebuie făcută de asemenea distincția între fapte, a căror materialitate poate fi dovedită, și judecăți de valoare, a căror exactitate nu poate fi probată.

Dacă este lipsită de orice fundament de fapt, o judecată de valoare va fi însă excesivă (*Cumpănă și Mazăre c. României*, par. 98 și 99).

88)

(Cumpănă și Mazăre c. României, par. 98 și 99)
fapt, o judecată de valoare va fi însă excesivă

iFOLex
POCA/491/126354
www.infotex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Ministerul Justiției
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Condiția proporționalității este respectată dacă intervenția în libertatea de exprimare se află într-un raport rezonabil cu scopurile legitime urmărite.

Pentru aprecierea caracterului proporțional se iau în calcul: măsura în care subiectul abordat în cadrul exprimării litigioase este de interes public, gravitatea și contextul afirmațiilor, natura și severitatea sancțiunii aplicate. În acest context, se analizează justul echilibru între dreptul la liberă exprimare (art. 10 din Convenție) și dreptul la respectarea vieții private (art.8 din Convenție).

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Ce înseamnă scopul legitim?

Scopurile având caracter legitim sunt cele prevăzute în paragraful al doilea al art. 10 CEDO, respectiv: apărarea securității naționale, apărarea integrității teritoriale, apărarea siguranței publice, apărarea ordinii și prevenirii infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, împiedicarea divulgării informațiilor confidențiale, garantarea autorității și imparțialității puterii judecătorești.

iNFOLex
POCA/491/126354
www.infoplex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

În concluzie,

dreptul la liberă exprimare reprezintă în continuare un concept afectat de un grad ridicat de relativitate, motiv pentru care judecarea cazurilor de această natură rămâne complexă.

Jurisprudența CEDO continuă să fie un reper deosebit de important în motivările instanțelor din România, dar și din restul Europei.

Astfel, cunoașterea aprofundată a deciziilor CEDO constituie un aspect esențial pe care juriștii dar și populația de rând trebuie să-l stăpânească pentru a face față realităților vieții juridice.

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iFOLex (POCA/491/126354)

Vă mulțumesc!

iFOLex
POCA/491/126354
www.infolex.snsh.ro

www.poca.ro